

OneLove: Protesto, yasakçılık, baskıcılık, zorbalık, itaat

Alman milli takımın protestosu bence hem çok zekice, hem de çok komik. İnsanlık için bir yüz akı. Katar'ın durumu parasıyla/ zorbalıkla her istediğini elde edebileceği şımarıklığının gülünç yenilgisi. FİFA ise, artık futbolseverlerden affını isteyemeyecek kadar küçük düşmüş durumda...

Akın Ataüz

26/11/2022

aatauz@yahoo.com

“Kentsel rant” ile ilgili yürütmeye çalıştığımız tartışma henüz bitmedi ve söylenecek çokça söz var “rantın” kentler üzerindeki etkileri hakkına... Ancak başlangıçta da belirttiğimiz gibi, kentlerin varlığı ile başlayan ve kentlerdeki özel toprak mülkiyeti, başka bir forma/ anlayışa dönüşmedikçe devam edecek olan bu etki üzerindeki tartışmayı daha güncel olan bir konuya öncelik vermek için, şimdilik erteleyebiliriz.

Katar’da Alman milli takımı oyuncularının maçın başlangıcında elleriyle ağızlarını kapatmaları üzerinde düşünmeye başlasak, neler söyleyebiliriz? Ne anlıyoruz bu protestodan? Belki de dünyadaki bütün insanların gördüğü ve bundan ne anlayacağı hakkında düşündüğü olay, **“OneLove”** kol bandı, nasıl böylesine güçlü bir etki yaratıyor? Her şeyi anlayabildiğimizi ve açıklayabildiğimizi söylemek zor elbette, ama olayı ve olayın esinlendirdiklerini düşünmeyi, katmanlarını açmayı deneyebiliriz.

OneLove

Öncelikle “OneLove” ne anlatıyor? Sanıyorum “sevgi/ aşk, kiminle-kim/ hangi cinsel kimlikler arasında olduğunun önemi olmaksızın tek bir türdür, önemli olan bu aşkın varlığıdır” diyor. “BirAşk”, o kadar basit ve hepsi bu...

Futbol

Futbol, erkeğin bütün dünyada en sevilen ve en yaygın oyunu. Geçmişinde belki erkeksilik ve erkek dayanışması/ maçoluk ve sertlik-güçlülük gösterisinde en işlevsel olan sporlardan biri oldu. Erkek çocuğunun yetişmesinde, erkek olma kültürüne kabul edilmesinde önemliydi. Ama şimdi futbol kendisine yeniden bakıyor ve toplumsal cinsiyet ve eşitlikler konusundaki tartışmaları dikkate alarak spor anlayışını yeniden konumlandırıyor. Hem futbolcular hem de futbol izleyicileri bu sporu, bugüne kadar futbola atfedilenleri/ değerlendirmeleri, erkeklik haline verilen hiyerarşik- hegemonik/ üstünlükçü boş değeri, eşitlikten yana gelişmeler karşısında gözden geçiriyor. Futbol kültüründeki bu büyük dönüşümü ve yenilenmeyi sanırım bütün dünya futbolseverleri önemsiyor.

Üzerinde gökkuşağı renklerinde bir kalp bulunan basit bir kol bandı, ama ifade ettiği şey önemli: “Çeşitlilik ve karşılıklı saygı” (diversity and mutual respect). Bazı ülkelerde yok sayılan, hatta yok edilmek istenen, gündelik yaşamda birçok güçlük ve bazen ayrımcılıkla ve dahası ötekileştirmeye ve düşmanlaştırmayla karşılaşan ve direnen LGBT+ topluluğuyla dayanışma isteğinin futbol/ futbolcular topluluğundan geliyor olması değerli.

Konuyla ilgili haberde, “**Hollanda** tarafından kurgulanan bu kaptanlık pazubantlarına **İngiltere, Galler, Almanya, Fransa** ve **Danimarka** gibi birçok ülkeden

destek geldi. **Dünya Kupası**'nda mücadele edecek takımlarının kaptanlarının, **LGBT+** bireylere destek vermek amacıyla bu kol bantlarını takması kararlaştırıldı. İngiltere kaptanı **Kane** de 'One Love' girişimi eylül ayında duyurulduğunda, kol bandını takarak Dünya Kupası'ndaki diğer futbolculara katılmaktan 'onur duyduğunu' söylemişti. (...) Almanya'nın tecrübeli kaptanı **Neuer** "(Alman Futbol Federasyonu'nun) tam desteğine sahibiz, korkumuz yok" dedi. İngiltere **Premier Ligi** takımı **Tottenham Hotspurs**'un yıldız oyuncusu **Harry Kane**, **LGBTİ+** topluluğuna desteğini göstermek için 2022 Dünya Kupası'nda İngiliz milli takımının kaptanı olarak, 'One Love' kol bandını takmaya karar verdiğini açıklamıştı" gibi açıklamalar var.

Yasaklar/ yasakçılık/ despotizm

Sert ve maço kültürüyle özdeşleşmiş gibi duran futbol dünyasından gelen bu dayanışma ve çoğul cinsel kimliklere saygı duyulduğunu, ayrımcılığın onaylamadığını göstermenin simgesi olan kol bantları, takım kaptanları tarafından kullanılacaktı.

Bu kol bandı, insan haklarından birçoğunu tanımayan veya sınırlandıran, küçük ve çok zengin bir hanedan tarafından yönetilen, çalışmayan ve çalışan insanlara kötü davranan, iş ve can güvenliklerini hiçe sayan, nerdeyse kölelik benzeri çalışma koşulları uygulayan ama 'Dünya Kupası'na ev sahipliği yapan **Katar**'daki uygulamaya karşı protesto niteliği taşıyordu.

Dünya Kupası'na ev sahipliği yapmak, yani turnuvaya büyük bir mali olanak sağlamak, ama sahip olduğu paranın gücünü sergilemek ve parası karşılığında ülkenin/ yönetici sınıfın/seçkin ama zalim, görmemiş ve şımarık despotların istekleri karşısında herkesi diz çöktürmek insanlık adına yüz kızartıcı bir durum olarak algılanmalıydı. Popülist-otoriter ama zengin devlete karşı **FİFA**, bu isteklere boyun eğdi ve "kurallar gereği

maçlarda ekstra ekipman takılmasına izin verilmediğini” ve “Dünya Kupası’nda ‘One Love’ kaptanlık bandını takan oyuncuların maç başlamadan sarı kart göreceğini” açıkladı.

Ve “Bunun nedeninin, turnuvanın Katar’da düzenlenmesi olduğu kaydedildi. Takım kaptanlarının ‘One Love’ yazılı kol bantlarıyla maça çıkma planına tepki gösteren Katar yönetimi, ülkenin yasalarına uyulması gerektiğini vurguladı.” (...) “Avrupalı takımlar, Dünya Kupası’nda kaptanlarının LGBT+ ile dayanışma için takmayı düşündüğü ‘One Love’ kol bandı planından vazgeçti.”

Buradaki belki, FİFA’nın “ekstra ekipman” dediği simgelerin takılmasını istememekte haklı olabileceği durumlar üzerinde düşünebilir, futbol takımlarının çeşitli ideolojik anlam taşıyabilecek simgeleri kullanmaların sakıncaları üzerinde tartışabilirdik. Ancak, temel insan hakları söz konusu olduğunda, despotlar zorbalık uygularken ve FİFA para ile ilgili durum nedeniyle boyun eğdiğinde tartışmak artık anlamını kaybediyor ve gereksiz hale geliyor...

Protesto

Protesto olmaksızın toplumsal ya da bireysel bir yaşam olası mı? Dünya ülkelerinden son günlere dair bir-kaç örnek verelim:

- **Tahran** merkezli **İnsan Hakları Aktivistleri Haber Ajansı, Amini**’nin gözaltında ölümü sonrası başlayan protestolarda 12 bin....
- **Seul**’de başörtüsüz yarışan **Elnaz Rekabi**, İran’da ev hapsinde
- İranlı Kürt muhalif futbolcu **Voria Ghafouri** gözaltına alındı
- Katar’ın ev sahipliğinde düzenlenen 2022 FIFA Dünya Kupası’nda İran milli takımı futbolcuları ve taraftarlar, molla rejimini protesto etti
- **Rusya**’da kısmi seferberlik protesto edildi: ‘Savaşa hayır’
- **İstanbul**’un çeşitli yerlerindeki hava harekatı protestosuna polis müdahale etti, 73 kişi gözaltına alındı
- **Fransa**’da hayat pahalılığını protesto için binlerce kişi sokaklara döküldü
- Kazakistan’da protesto düzenlenen bölgelerde OHAL ilan edildi
- ... binasına sırtlarını döndüler ve **Bulu**’nun ardından rektörlüğe atanan **Naci İnci**’yi protesto ettiler

Protestonun yapılamadığı bir kentsel gündelik yaşam, hapishane koşullarının kamusal alanı istila etmesi anlamındadır. Eğer sadece tiranın veya parası olanın ya da onlara baş eğmeyi kabul eden çıkarıcıların söyledikleri geçerliyse, olup-biteni bir espri ile bile protesto edemiyorsak gerçekten yaşamaya değer bir şeyin kalmış olduğunu söyleyebilir miyiz?

Alman milli takımın protestosu bence hem çok zekice, hem de çok komik. İnsanlık için bir yüz akı...

Katar'ın durumu ise parasıyla/ zorbalıkla her istediğini elde edebileceği şımarıklığının, gülünç yenilgisi... FIFA ise, artık hiçbir açıklamayla futbolseverlerden affını isteyemeyecek kadar küçük düşmüş durumda...

İyi ki protestolar var dünyada.

İyi ki ayrımcılığa karşı duran futbolcular, onur için direnen ve bunu her adımda biraz daha iyi anlatan LGBT+ grubu ve iyi ki "OneLove" diyen eşitlikçiler var bu dünyada...

Akın Atauz